

ÖZİŞİK-KİRTASIYE

HUKUK FAKÜLTESİ DERS NOTLARI

VERGİ HUKUKU GÜZ DÖNEMİ VIZE

/ ozisikkirtasiyee

/ 0 542 803 37 67

VERGİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI:

Vergi hukukunun kaynakları genel anlamda iki şekilde tasnif edilir.

1-Kaynağı yaratan organa göre/Organik Tasnif:

- Yasama organından doğan
- Yürütme organından doğan
- Yargı organından
- Bilimsel bilgidenden doğan
- Örf ve âdet

2-Kaynağın yeni vergi normu yaratmasına/bağlayıcılığına göre tasnif:

- Asli Kaynaklar-Bağlayıcı kaynak
- Tali Kaynaklar-Yardımcı kaynak

ASLİ KAYNAKLAR:

- Anayasa
- Yasa
- Uluslararası Anlaşmalar
- Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri
- Cumhurbaşkanlığı Kararları
- Yürütme Organının Özel düzenleyici işlemleri
- Yönetmelikler
- Anayasa Mahkemesi Kararları
- İçtihadı Birleştirme Kararları

TALİ(YARDIMCI) KAYNAKLAR:

- Doktrin
- Yargı Kararları
- Genel tebliğler
- Genelgeler
- İzahlar ve Görüşler
- Sirküler
- Örf-adet

Vergi hukukunun asli kaynağıdır. Vergi hukuku açısından bağlayıcıdır. İhtihadi birleştirme kurulları tarafından çıkarılmaktadır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI:

Anayasa m.153/son hükmüne göre "anayasa mahkemesi kararları resmi gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." (Asli bir kaynaktır.)

2- TALİ(YARDIMCI, BAĞLAYICI OLMAYAN) KAYNAKLAR

GENEL TEBLİĞLER:

Genel tebliğler Hazine ve Maliye Bakanlığınca çok sık çıkarılmaktadır. Genel tebliğler iki gruba ayrılmaktadır.

-Birinci grup genel tebliğler:

- Hazine ve Maliye bakanlığının çıkardığı ve açık bir yasa hükmüne dayanarak konulan asli kaynaklardır.

-İkinci grup genel tebliğler:

- Tali kaynaklardır.

MUKTEZA(ÖZELGE):

Vergi hukukunun yürütme organından doğan tali kaynaklardandır. Vergi Usul Kanunu 413. Maddesi uyarınca mükelleflerin talebi üzerine muktezalar yetkili makamlar tarafından mükelleflere verilir.

Muktezaya uygun yapılan işlemde ceza kesilemez ve muktezalar olaylara özgüdür. Diğer mükellefleri bağlamaz.

SİRKÜLER:

Toplulaştırılmış/ genel mukteza. Aynı konularda tereddüde düşen birden çok mükellef olması durumunda yayımlanır. Normlar hiyerarşisinde en altta yer alır.

ÖZETLE:

Vergi hukukunun yeni norm koyan asli kaynakları,

- Anayasa
- Vergi kanunları
- Uluslararası anlaşmalar
- Olağanüstü Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri

- Cumhurbaşkanlığı Kararları
- Anayasa Mahkemesi kararları ve Danıştay içtihadı birleştirme kararları ile
- Diğer düzenleyici işlemlerden ibarettir.

Vergi hukukunun tali kaynakları arasında;

- Bilimsel öğreti ve doktrin
- Yürütmenin adsız düzenleyici işlemleri
- Yargı kararları yer almaktadır.

Örf adet in kaynak olma işlevi son derece sınırlıdır(Örneğin Veraset ve İntikal Vergisi). Çünkü vergilerin kanuniliği ilkesi mevcuttur.

NOT: Yürütme organının çıkardığı asli kaynaklar olağanüstü Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri, Cumhurbaşkanlığı kararları, yönetmelikler ve birinci grup genel tebliğlerdir.

NOT: Mali güce göre vergilendirme kanunilik, adalet, genellik, eşitlik ilkeleri ve anayasal vergilendirme ilkeleridir.

VERGİ HUKUKU

- ZAMAN BAKIMINDAN
- ANLAM BAKIMINDAN (YORUM BAKIMINDAN)
- YER BAKIMINDAN incelenir.

Yorum: Muhakeme çözümleme faaliyetidir.

Yoruma ne zaman gidilir?

- Kanunun belirgin ve açık yazılmaması
- Kullanılan terimlerin zaman içinde değişmesi
- Kanunun uygulanması gereken hallerin zaman içinde değişime uğraması
- Kanunda kullanılan genel ifadelerin özel durumlara tam olarak uymaması

Vergi idaresi sık sık yorum yapmaktadır: Öncelikle maddi olay saptanır. İkinci olarak uygulanacak yasa hükümleri belirlenir. Üçüncü olarak da somut olayın yasa kapsamına girip girmediğine karar verilir. Yani kanun hükmü büyük önermeyi; vergiyi doğuran olay küçük önermeyi oluşturur.

VERGİ HUKUKUNDA YORUM ÇEŞİTLERİ

- 1- YASAMA YORUMU
- 2- İDARİ YORUM
- 3- YARGISAL YORUM
- 4- BİLİMSEL YORUM
- 5- MÜKELLEF YORUM

DİKKAT!

Yorum yöntemleri ile yorum çeşitleri kavramlarını karıştırmamak gerekir.

1-Yasama yorumu:

Yasa koyucu tarafından yapılan yoruma yasama yorumu denir. 1924 m.26 hükmünde bu yorum çeşidine yer verilmiş olsa da 1961 anayasasında bu yorum kaldırılmıştır(kuvvetler ayrılığına aykırı olduğundan yasaktır.).

2-İdari Yorum:

- Yürütme organının vergi kanunlarını uygularken yaptığı yorumdur.
- Aslında idare sirkülerle muktezarlarla bu yorum faaliyetini yapmış olmaktadır.
- İdari yorum bağlayıcı değildir.
- Genel düzenleyici ise soyut, bireysel ise somut nitelik taşır.

3-Yargısal Yorum:

Vergi uyuşmazlığının çözümü sırasında yargı organlarınca yapılan yorumdur. Somut olaya özgüdür. Diğerleri için bağlayıcı değildir.

4-Bilimsel Yorum:

Yasa kurallarının bilim insanları tarafından yorumlanmasıdır. Bağlayıcı değil yol göstericidir.

VERGİ HUKUKUNDA YORUM YÖNTEMLERİ

Vergi hukukçuları konuya ekonomik açıdan yaklaşmışlar. Mali olayların bünyesinde siyasi, ekonomik ve teknik unsurların bulunduğunu söylemişlerdir. Bazıları da hukuki açıdan yaklaşmışlardır. Ancak en doğrusu her iki açıdan ele alınmasıdır.

VERGİ HUKUKUNDA YORUMUN ÖZELLİĞİ**1) VERGİLERİN KANUNİLİĞİ İLKESİ:**

Vergilerin ancak kanunla konulup değiştirilmesidir. Bu verginin ancak bu kanun sınırları içerisinde değerlendirilebileceğini söyler. Verginin adaleti burada konuşulmaz. Böyle bir takdir ilkesi söz konusudur.

- Kanunla getirilen bir verginin uygulanması zorunludur.
- Hakim boşluk dolduramaz, hukuk yaratamaz.
- Yasa sınırları içerisinde kalmak şartıyla daraltıcı ve genişletici yorum yapılabilmektedir.
daraltıcı → öze ilişkin yorumun deyimisel yorumun gerisinde kalması.
genişletici → öze ilişkin yorumun deyimisel yorumu aşmasıdır. Gibi edatı kullanılmışsa genişletici yorum kaçınılmazdır, sınırı kıyas olmaktadır.
Örnek: trafik kazası, ağır hastalanma bunlar mücbir sebebe girer ve idarenin takdirindedir.

2) EKONOMİK YAKLAŞIM:

- Vergi hukukuna özgü bir yöntemdir. Yasanın amacına yönelik bir amaçtan hareketle yorumlanmasıdır.
- Ekonomik yaklaşım vergi doğurucu olayların saptanması ve vergi yasası hükümlerinin yorumlanmasında hukuki biçimlerin ötesine geçilerek gerçek ekonomik nitelik ve gerçeklerin esas alınması anlamı taşır.
- Vergi usul kanunu m.3 göre gerçek mahiyet ortaya çıkarılmaya çalışılır:

" A) Vergi kanunlarının uygulanması: Bu Kanunda kullanılan "Vergi Kanunu" tabiri işbu Kanun ile bu Kanun hükümlerine tabi vergi, resim ve harç kanunlarını ifade eder. Vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder. Lafzın açık olmadığı hallerde vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, hükümlerin kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı göz önünde tutularak uygulanır. B) İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Şu kadar ki, vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz. İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir."

★ TEMEL KAVRAMLAR

1. VERGİ ÖDEVİ KAVRAMI
2. MÜKELLEF(YÜKÜMLÜ) KAVRAMI VE NİTELİKLERİ
3. VERGİ SORUMLUSU KAVRAMI, NİTELİĞİ VE YETKİLERİ
 - A. Vergi Kesen Durumundaki Vergi Sorumlusu
 - B. Fer'i Vergi Borçlusu Durumundaki Vergi Sorumlusu
 - C. Vergi Ödevlisi Durumundaki Vergi Sorumlusu
4. VERGİ SORUMLUSUNUN YETKİLERİ
5. TÜRK VERGİ MEVZUATINDA SORUMLULUĞA İLİŞKİN HÜKÜMLER
 - A. Vergi Kesenlerin Sorumluluğu
 - B. Mirasçıların Sorumluluğu
 - C. Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu
 - D. Karnesiz Hizmet Erbabı Çalıştıranların Sorumluluğu
 - E. Katma Değer Vergisinde Vergi Sorumluluğu
 - F. Diğer Sorumluluk Çeşitleri
6. TÜRK VERGİ HUKUKUNDA SORUMLULUK TÜRLERİ
 - A. MÜŞTEREK VE Mütēselsil Sorumluluk
 - B. Kanundan ve Sözleşmeden Doğan Sorumluluk
 - C. Sınırlı ve Sınırsız Sorumluluk
 - D. Kusurlu ve Kusursuz Sorumluluk
 - E. Maddi ve Şekil Ödevlerden Sorumluluk
 - F. Rücu Edilebilen Rücu Edilemeyen Sorumluluk

7. VERGİ ÖDEVİ KAVRAMI

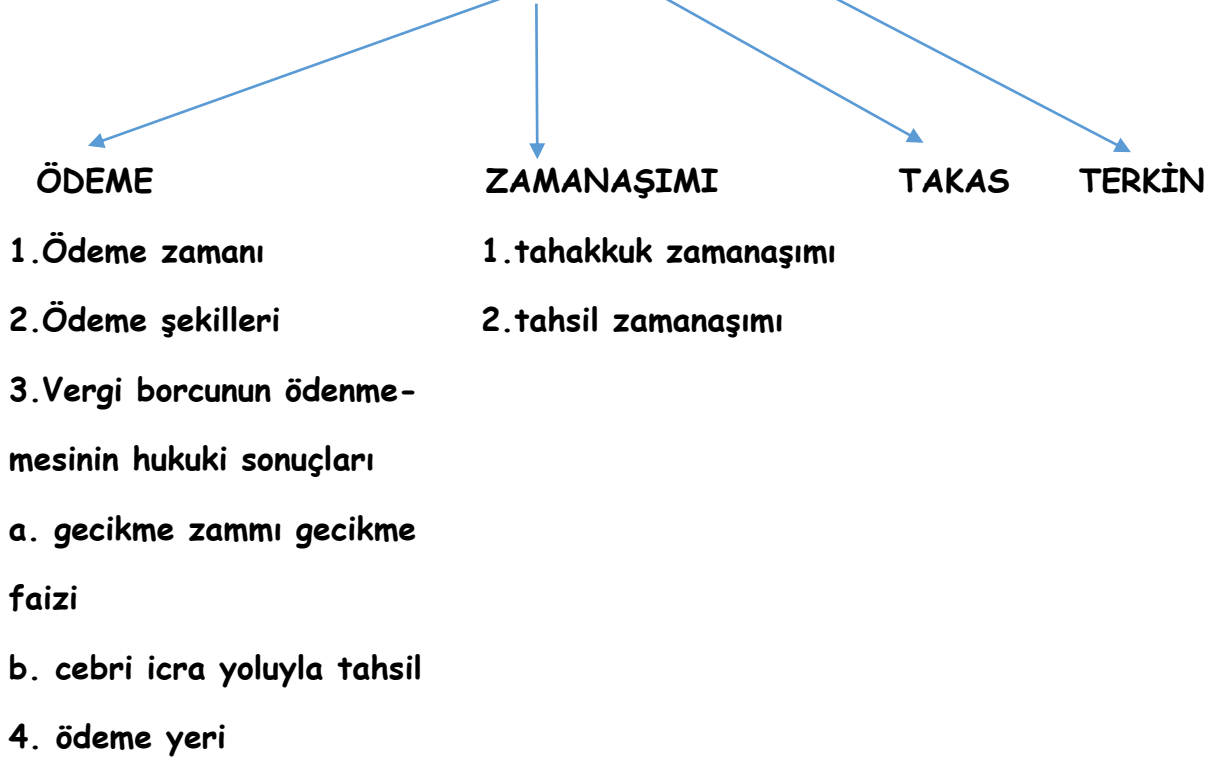
- Vergi hukuku ilişkisi, vergi ödevi ilişkisi ve vergi borcu ilişkisi olarak 2 türdür.

Vergi ödevi ilişkisinin konusu, bir şeyi yapmak veya yapmamak veya bir şeye katlanmaktan oluşan haklar ve görevlerdir.

Vergi borcu ilişkisi ise mamelekle ilgili (maddi edimle ilgili) hak ve yükümlülükleri içine alır.

VERGİ BORCUNUN SONA ERMESİ

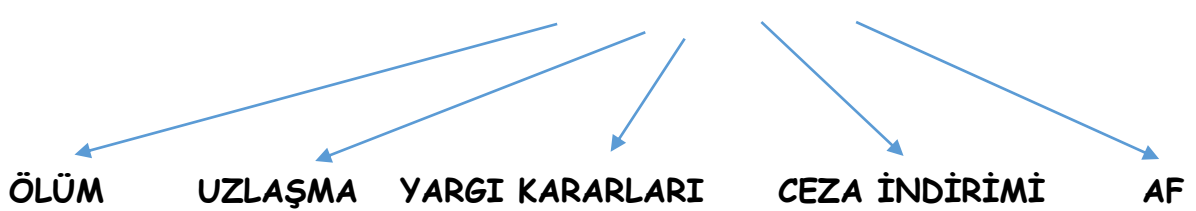
KAVRAM TABLOSU GENEL BAKIŞ

VERGİ BORCUNU SONA ERDİREN DİĞER HALLER

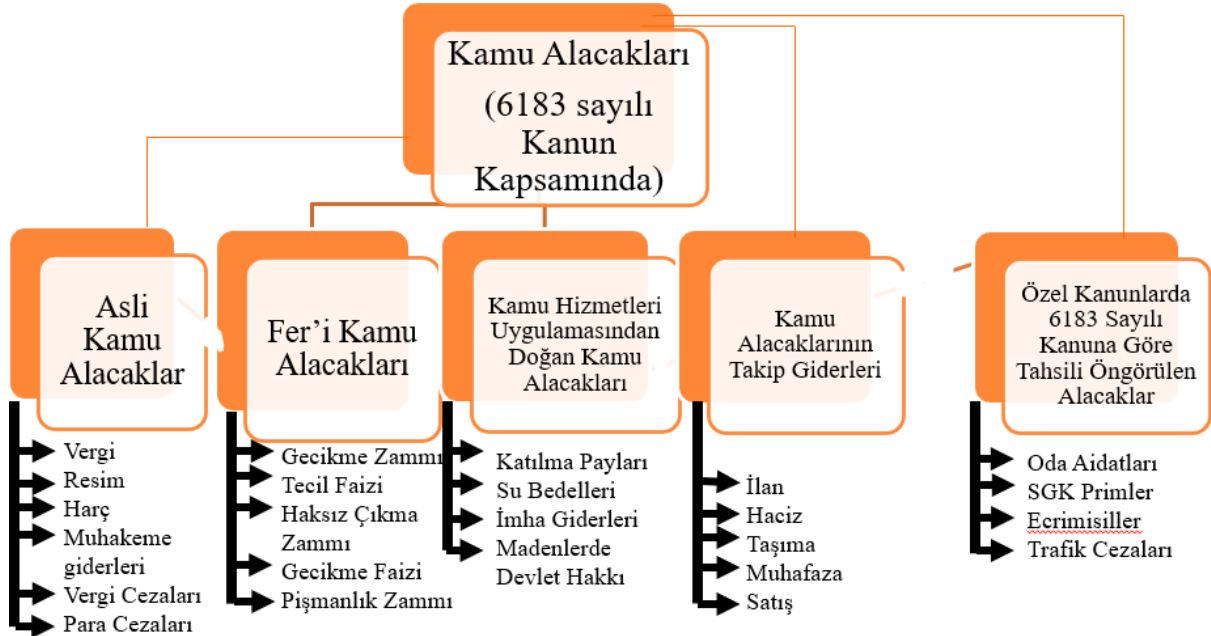

VERGİ CEZALARINI SONA ERDİREN HALLER

II. Kamu Alacağı Kavramı

- Kamu alacağı, devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait yargılama gideri, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i kamu alacakları ve aynı idarelerin sözleşmeden, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve kamu hizmetleri uygulamasından doğan diğer alacakları ile, bunların takip masraflarından oluşmaktadır (AATUHK m.1).
- Görüldüğü gibi, yukarıdaki idarelerin özel hukuk ilişkilerinden doğan alacakları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre kamu alacağı değildir.
- Kamu alacaklarında asli alacak ve fer'i alacaktan ve diğer alacaklardan da bahsedeceğiz (faiz gibi).

A. Kamu Alacağının Korunması

- Kamu alacağının tahsil imkânının ortadan kaldırılmasını ya da en azından zorlaşmasını engellemek üzere bir dizi güvenlik kurumu geliştirilmiştir.
- Bu kurumlar, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un ikinci bölümünde, "kamu alacaklarının korunması" başlığı altında,

- teminat hükümleri,
- ihtiyati haciz,
- ihtiyati tahakkuk ve

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔻🔻 Shopier Magaza Siparis Linki 🔻🔻
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**